dit idem. Nulli dubiū q̄n totum ad gloriam lau
dis ꝑtinet xp̄i quicq̄d ei honoris impēſum fuerit.
Tertio propter noſtrā ſalutē. Hylari⁹. Impoſſi
bile ē aliquē ſaluari peccatorē ō vgo: niſi ꝑ tuum
auxiliū ꝛ fauorē. Chryſ. Tribularer nimiū ſi Ma
rie neſcirē patrociniū. q꞉ nobiſipſis nō eſt ſal⁹. De
quo Anſel. Non eſt ſalus in mūdo niſi quā ꝑpit
vgo. Quarto debemus eam glorificare ꝑpter no
ſtram neceſſitatē. q꞉ dic̄ Bern. Tu pro ſingulis ne
ceſſitatib⁹ ſubuenis maꝝ dei. tu ꝓ diuerſitate infir
mitatum largiris diuerſitatē medicinaꝝ. vt ptꝫ in
miraculis. Ad inſinuādum p̄ſentem feſtiuitatē eē
celebrādam p̄mo ē oſtēſuꝫ Elſino abbati: cui ſuc
currit in neceſſitate tēpeſtatis maris laborāti. Se
cūdo ſubuenit ſacerdoti cuidā adultero poſt mor
tem in faucibus diaboli exiſtēti euꝫ eripiēdo. Ter
tio cōſolata ē adoleſcentē nubere volentē: eum ad
ad caſtitatē āmonēdo. vt patꝫ in hyſtoria hui⁹ feſti
uitatis. Jdō Anſel. dicit. Non ē ver⁹ amator vgi
nis q̄ reſpuit colere feſtū ei⁹ ꝯceptōis.

¶ Ex decreto cōcilij Baſilieñ.

Sacroſctā eccleſia ge
neralis ſynodus Baſilieñ ꝛc̄. Ad perpe
tuam rei memoriā elucidātib⁹ diuine gra
tie myſteria mercedē glorioſam repromiſit eterna
patris ſapia: dum ait. Qui elucidāt me eternaꝫ vi
tam habebūt. Nō etiam de beata vgine q̄ ipaꝫ pa
tris ſapiam dei filiū eternū in vtero ꝑtulit ac mun
do ꝑpit ſacroſctā legit eccl̄ia. Nam quicq̄d de di
gnitate ꝛ ſublimitate virginis matris educiꝛ in lu
cem: hoc non eſt dubiū ad laudē ac honorē dei fi
lij ſui ꝑtinere. Et qui honorificāt matrē ꝛ ſanctita
tem matris: honorificāt ꝛ elucidāt glorioſum no
men filij eius q̄ ipam ſanctificauit ꝛ repleuit gr̄a.
Vn̄ ſi i ceteris rebus elucidatio veritatis q̄ a dn̄o
deo eſt p̄clara merita parturit: in ea re ſpāꝛ fruct⁹
vberrimos afferre ſperāda ē: q̄ ſanctificatōem ꝛ de
dicationē tēpli illi⁹ cōcernit in quo añ ſecula ante
q̄ȝ terra fieret ab eťno ſibi manſionē ordinauit pri
ma ꝛ eterna veritas. Jdcirco maxime congruit vt
pax habeaꝛ in q̄ſtionib⁹ cōcernētibus ſanctificati
onem illius ꝑ quam pax diffuſa ē in terris. Hacte
nus vō difficilis q̄ſtio i diuerſis mundi ꝑtib⁹ ꝛ co
ram hac ſctā ſynodo ſuꝑ ꝯceptōe illi⁹ glorioſe vgi
nis matris dei: ꝛ exordio ſanctificatōis eius facta.
quibuſdā dicētibus ipam virginē ꝛ eius animā ꝑ
aliqō tēpus aut inſtans tēporis ſubiacuiſſe actua
liter originali culpe. Aliquib⁹ autē ecōuerſo dicē
tibus a p̄ncipio creationis ſuē deum ipam diligē
do grām eidē cōtuliſſe ꝑ quaꝫ originali macula il
lam beatiſſimā pſonā liberās ꝛ p̄ſeruās: ſublimio
ris ſanctificatōis genere redemit cū fundaret eaꝫ
ipe altiſſim⁹: ꝛ ipam fabricaret filius dei p̄ris vt eſ
ſet eius maꝛ in terris. Nos autē diligēter aſpectis
autoritatib⁹ ꝛ rōibus q̄ iam a plurimis ānis i pu
blicis relatōibus ex parte vtriuſq̄ȝ doctrine coram
hac ſctā ſynodo allegate ſunt. aliiſq̄ȝ plurimis ſuꝑ
hac re viſis ꝛ matura cōſideratōe penſatis doctri
nam illā aſſerentē glorioſam virginē dei genitricē
Mariā p̄ueniēte ꝛ opante diuini numinis gratia
ſingulari nunq̄ȝ actualꝛ ſubiacuiſſe originali pec
cato: ſȝ immunē ſꝑ fuiſſe ab oī originali ꝛ actuali ru
ga. ſanctāq̄ȝ ꝛ immaculatā tanq̄ȝ viam cōſonā cultui
eccl̄iaſtico fidei catholice recte rōni ꝛ ſacre ſcriptu
re ab oibus catholicis approbādum fore tenēduꝫ
ꝛ amplectendū diffinim⁹. Et declaram⁹ nulli dece
tero licitū eſſe in contrariū p̄dicare ſeu docere. Re
nouātes p̄terea inſtitutionē de celebrāda eius cō
ceptōe: q̄ tam ꝑ romanā q̄ȝ ꝑ alias eccl̄ias. vj. Jd⁹
decēbris antiqua ꝛ laudabili cōſuetudine celebra
tur: ſtatuim⁹ ꝛ ordinam⁹ eandem celebritatē p̄fata
die in oibus eccleſijs: mōaſterijs ꝛ cōuētibus xp̄i
ane religiōis ſub noie cōceptionis feſtiuis laudi
bus colēdum eē. Cūctiſq̄ȝ fidelibus vere penitēti
bus ꝛ cōfeſſis ea die miſſarū ſolēnijs. c. dies. p̄mis
atq̄ȝ ſecūdis veſpis totidē. ſmoni vō verbi dn̄i de
ea feſtiuitate intereſſentib⁹. cl. dies cōceſſione perpe
tuis tēporib⁹ duratura de iniūctis ſibi penitentijs
hec ſctā ſynodus elargiꝛ. Datū Baſilee in nr̄a ſeſ
ſione publica in eccl̄ia maiori Baſilieñ ſolēniꝛ ce
lebrata. xv. kalēdas Octobris. Anno a natiuitate
M.cccc.xxxix.

¶ De ſancto Thoma apoſtolo. Sermo xv.

Beati qui nō viderūt et
crediderūt. Scribiꝛ Joh. xx. ꝛ legitur ad
honorē ſancti Thome in feſto hodierno
Thema. ¶ Videm⁹ q̄ non eſt tutū tēpore noctis
ire ſine lumie. q꞉ eſt cōmune ꝓuerbiū. Nox nulli⁹
eſt amica. ¶ Spūaꝛr. ꝑ noctē intelligiꝛ pn̄s vi
ta q̄ nulli⁹ ē amica: hoc ē nemīnē ſecurat: vt ſcribiꝛ
Eccl̄s. ix. Nemo ſcit an amore vel odio dei dign⁹
ſit: ſȝ oia i futurū ſeruanꝛ icerta. Et nemo eſt q̄ ſpui
uat ꝛ q̄ hui⁹ rei hēat fiduciā. q꞉ neſcit hō finē ſuū:
ſȝ ſicut piſces capiunꝛ hamo ꝛ aues laq̄o ꝯphēdū
tur: ſic capiunꝛ hoies in tp̄e malo. ſignanter his q̄
vadūt ſine lumie fidei. De quo lumie habeꝛ Joh.
xij. Adhuc modicū lumē in vobis eſt. i. modica fi
des. Nā ſicut lumē ardēs aſſecurat hoieꝫ ne offen
datur: vt habeꝛ Jo. xj. Si quis ambulat in die nō
offendit: q꞉ luceꝫ mūdi videt. ſi autē ambulauerit
in nocte offendit. q꞉ lux nō eſt in ea. hoc ē qui am
bulat in infidelitate ille eſt in ꝑiculo offenſiōis. i.
damnatōis. Johā. iij. Qui non credit iam iudica
tus eſt. i. iam habet cauſam ſue damnatiōis. q꞉ nō
credidit in nomie vnigeniti filij dei. hoc eſt iudici
um. quia lux venit in munduꝫ. i. vera fides chriſti
ana. ꝛ dilexerūt homies magis tenebras. i. infide
litates q̄ȝ lucem. vt iudei et pagani qui ambulant
in tenebris infidelitatis. propter qō verum deum
non cognoſcūt. quia habetur in canone. xxiiij. q. j.
quia ex ſola. Quia niſi quis ſoliditateꝫ fidei tenu
erit deum cognoſcere non poteſt: ꝛ per cōſequens
claritatem eterne patrie non videbit. Jdeo Augu
ſtin⁹ de verbis domi. Ambula per fidem ꝛ ꝑuenī
es ad ſpēm. Nemo gaudebit in patria niſi quem
fides conſolaꝛ in via. quia ſcribitur Thob. ij. Vi
tam expectamus quam deus daturus eſt his qui
fidem ſuam nunq̄ȝ mutant ab eo. Nam fides per
ducit hoieꝫ ad beatitudinē: vt dixit ſaluator Mar
the Joh. xj. Si credideris videbis gl̄iaꝫ dei. Et ſic
hic thome. Bti q̄ nō videꝛt ꝛ credideꝛt ꝛc̄. ¶ In ſūa
ma euāgelij duo inuiūꝛ. Primo inuiꝛ ſegregatio tho

me piciñoſa. Secūdo ſubiungiẗ apparitio xp̄i gratioſa. Primū ibi. thomas nō erat cū eis q̄n venit Jeſus. Secundū ibi poſt dies octo. De p̄mo dicit. In illo tp̄e. ſ. in die reſurrectiōis: thomas q̄ dr̄ dydimus non erat cū eis. ſ. cū alijs diſcipulis xp̄i q̄n venit Jeſus. ¶ Pro quo ſciēdū: hoc nomen thomas hʒ q̄druplicē interp̄tationē. Primo thomas īterp̄taẗ gemin⁹. Scđo thomas dr̄ a thomos grece qđ ē diuiſio latine. Tertio īterp̄taẗ abyſſus. Quarto dubi⁹. Hec oīa nō debēt adeſſe q̄n venire

1° dʒ Jeſus p̄ grāʒ in mētē. Primo dico thōas īterp̄tatur gemin⁹: quādo gemīo ſenſu. i. duplici ſenſualitate voluit experiri xp̄i reſurrectionē: ſcʒ viſu ⁊ tactu. q̄ꝛ dixit. Niſi videro in manibus eius fixuraʒ clauoꝝ: ⁊ mittā digitū meū in latus eius: non credam. Ecce voluit vidē ⁊ palpare. Spūalr̄. ⁊ ſic geminatio cōſolatōis dʒ abeē ſi Jeſus p̄ grām dʒ nobis apparere. q̄ꝛ homo nō dʒ inſiſtere duplici ꝯſolationi: vʒ corporali ⁊ ſpūali. Grego. Delicata ē diuīa cōſolatio non daẗ admittētib⁹ alienā. Ps. ſpreuit alienas cōſolatōes p̄ter diuinā: dicens ps. lxxvj. Renuit cōſolari aīa mea. Memor fui dei ⁊ delectat⁹ ſū ⁊ exercitat⁹ ſū: ⁊ defecit ſpi. me. Anticipauerūt vigilias oculi mei: turbatus ſū ⁊ nō ſum locutus. Nā vtraq̄ ſimul ſtare nō pōt. De quo Ber. Impoſſibile ē animā repleri delicijs ſpūs ⁊ corporalibus delectatōibus. vt figuraẗ Exo. xvj. vbi dr̄. Māna non dabaẗ filijs iſrľ durāte farina egypti: ſʒ ea cōſumpta dabaẗ māna. Spūalr̄. p̄ farinam egypti intelligiẗ corporalis ſiue mūdialis conſolatio. illa non ſtat cum māna. i. cum conſolatōe diuina. De quo Berñ. Erras ſi te ſpm̄ veritatis ſuſcipe putas: ⁊ carnalibus conſolatiōibus non cōtradicis. Vñ domin⁹ diſcipulis ſuis ī corpali ſua p̄ſītia delectātibus dixit Johan. xvj. Expedit vobis vt ego vadā. ſi em̄ non abiero paraclytus nō veniet. Sup quo Berñ. dicit. Si carni domice inherētes ſpūſācto diſcipuli repleri non poterāt donec tolleretur ab eis. quomō carni tue vľ aliene ſpurciſſime inherēs putas te ſpm̄ ſuauitatis poſſe recipe. Jđo ps. xxxvj. Delectare ī domino ⁊ dabit tibi petitōes cordis tui. Jđo thomas. i. gemīa ꝯſolatio nō dʒ adeē.

2° ¶ Scđo thomas dr̄ a thomos grece qđ eſt diuiſio latine. ad deſignādum q̄ ſi xp̄s dʒ apparere p̄ gratiam: tunc diuiſio ſeu ſegregatio ab eccľie vnitate vľ a bonoꝝ ſocietate nō dʒ adeē. quia ſcribiẗ in canone. xxiiij. q. j. Alien⁹ ē ⁊ ꝓphan⁹ non habēs deuʒ patrē qui nō tenet eccľie vnitatē. Nam ſicut ram⁹ fractus ab arbore non pōt germiare. ⁊ ſic talis abſciſus ab eccľie vnitate non pōt in bonis opib⁹ fructificare: nec grām dei hr̄e: ſaltē gratūfacietē. Vñ Aug⁹. ⁊ habeẗ in canōe. j. q. j. eos qui. Extra eccleſiam catholicā nō ē ſpūſſancti gr̄a. ¶ Dixi ſecūdo nō dʒ eē ſegregatio a bonoꝝ ſocietate. quia valde vtile ē eſſe cum bona ſocietate. ¶ Nam multa emolimēta ab hac ꝓueniūt. Primū eſt acquiſitio ſanctitatis. ps. xvij. Cum ſctō ſctūs eris. Nā ſi tanta ē virtus ſocietatis vni⁹ p̄ſone cum altera q̄ dicit apoſtolus. j. Corinth. vij. Sanctificaẗ vir infidelis p̄ mulierē fidelē: q̄to magis ſanctificaẗ quis cum ſocietate bonoꝝ multoꝝ. Jđo Iſido. dic̄. Bonam ſocietatē quere. ſi es ſocius cōuerſatiōis: eris ⁊ ſocius virtutis. Secūdum eſt accēſio charitatis. Nā ſicut vnus carbo frigidus accēditur cum multis alijs ardētib⁹. ita tepidi ⁊ frigidi in charitate ex ſocietate ⁊ cōmunicatōe multoꝝ feruētiū caleſiunt. De quo Eccľs. iiij. Vnus quomō caleſiet. ſʒ ſi fuerint duo fouebūtur mutuo. Nā ſicut res igniri nō poteſt niſi applicetur igni. ſic ſui dei non melius inflāmanẗ niſi ſimul habitando. De quo Auguſ. ſup Exod. Qui bonis adheret exēplo opis: accenditur in amore virtutis. vt habetur in canone. xlj. diſt. vbi ſic dicit. Societas requirit cōcordiam morū. Tertium eſt corroboratio bonitatis. de quo Prouerb. xxvij. Ferrum ferro acuiẗ: ſic homo acuit faciem amici ſui. ſ. corroborādo. Et Prouerb. xviij. Frater qui adiuuatur a fratre quaſi ciuitas firma. Sicut em̄ in ciuitate vnus murus alium corroborat. ſic in cōgregatione bonoꝝ vnus alium confirmat q̄ non poteſt vinci ita cito tēptatione. Naʒ ſicut lupus citius inuadit vnam vagātem ouem q̄ꝫ in grege exiſtentē. ⁊ ſic diabolus citius temptat ſolitarium q̄ꝫ in cōgregatione bonorum ſituatum. ⁊ etiam citius cadit. quia dicit Berñ. in ep̄la ad Sophiam virginē. Malum qđ nemo videt nemo arguit. ⁊ vbi non timetur rep̄heſor: citius accedit tēptator. Jđo Eccľs. iiij. Melius ē duos ſimuẗ eſſe q̄ꝫ vnum. ſcʒ cauſa corroboratōis. Quartuʒ bonū qđ ꝓuenit ex bona ſocietate eſt ſubleuatio cadentis. Vnđ Eccľs. iiij. dicit. Si vnus ceciderit: alter ab altero fulcieẗ. Ibidem. Ve homini ſoli: quoniam ſi ceciderit non habʒ ſubleuantē ſe. quia p̄ exēplum corripitur vita ſua. Et propter orationē bonorū domin⁹ dat ſibi grām reſurgendi. Jđo Hieronym⁹ dicit. Impoſſibile eſt multoruʒ p̄ces non exaudiri. Nam ſicut ſcribitur Jaco. v. Multū valet dep̄catio iuſti aſſidua. Si iuſti: ampli⁹ multorum iuſtoꝝ. Quintuʒ eſt indulgētia diuine vltionis. quia deus citius indulget peccāti in bona cōgregatione exiſtēti. qđ patʒ Gen̄. xviij. vbi angel⁹ dixit Abrahe. Si inuenero in ſodomis q̄nquaginta iuſtos: ſubuerſioneʒ dimittam. etiam ſi decē iuſtos inueniā non ſubuertaẗ. Ecce ſi ratiōe ſocietatis bone tā modice paratus fuit deus parcere tante multitudini ⁊ in tātis ſcelerib⁹: nūquid nō parcet paucis malis propter ſocietatem bonoꝝ. Sextum bonum eſt p̄ſentia chriſti ſaluatoris qui dixit Math. xviij. Vbi duo vel tres in nomie meo cōgregati fuerit: in medio eoꝝ ſum. Et ſic xp̄us venit in congregationē bonorum diſcipuloruʒ ſuorum. Sʒ thomas non fuit cum eis. ergo chriſti p̄ſentiam non vidit: ⁊ per totam octauā vera fide reſurrectionis chriſti caruit. Ecce quātum maluʒ ſequebatur q̄ diuiſus fuit a ſocietate bonorum. Septimuʒ emolimētum eſt exauditio orationis. Nā ſaluator dicit Math. xviij. Si duo cōſenſerint de quacūq̄ re petierint fiet eis a patre meo. q̄to magis vbi magna multitudo. Nam abbas citius audit totum cōuentum q̄ꝫ vnum fratrem dep̄cantem. ⁊ ſic deus. Vnde in collecta de omnibus ſanctis. Multiplicatis interceſſoribus largiaris. Ergo cōmunes orationes ſunt valde efficaces. quas etiaʒ affectauit ſanctus Paulus Ro. xv. dicens. Adiuuetis me orōnibus veſtris. Nā talis oratio eſt q̄ſi

elemoſyna ſpūalis quam quis ꝓ neceſſitate proxi
mi facit. ⁊ ē valde acceptum deo cū q̄s ex charita-
te fraťna facit. De quo Chryſ. ſup Math. Pro ſe
orare ē neceſſitatis. ꝓ alijs autē orare ē fraťne cha
ritatis. Nam melior ē oratio quā charitas cōmē-
dat ꝙ̄ illa quā neceſſitas trāſmittit. Idcirco cū de-
uotiōe ⁊ ex dilectiōe ꝓ alijs ē orādū. q2 dic̄ Grego.
in moral. Quāto quis deuotius ꝓ alijs intercedē ni
titur: tāto citius ꝓ ſe exaudiri meret̄. q2 tūc imple-
bitur illud ps. xxxiiij. Oratio mea in ſinū meū cō
uertetur. Octauū bonū ē aſſecuratio i agone mor
tis. q2 magis ſecure recedit ab hoc ſeculo ꝙ̄ ſi ſol9
eēt. Ideo i clauſtris cōuocātur frēs ⁊ ſorores ⁊ ex-
hortātur ad orādum ꝓ infirmo i agone laboranti.
q2 ⁊ diabolus maxime tēptat hominē. q2 ſcit ſi eū
cepit: amplius effugere ei nō poterit. Ergo neceſ-
ſarium ē ibi hr̄e bonā ſocietatē ꝓpt maiorē ſecuri-
tatē. Exēplū legit̄ de quodā heremita cui reuelata
fuit hora mortis. Quid fecit ille? Acceſſit ad ꝓpin
quū cenobiū petēs ſe recipi i eoꝝ ꝯſortiū. Tūc ab-
bas exhibuit ſe grauē ꝓpt eius ſenectutē: ⁊ debili-
tatē timēs ne fratribus eēt grauamē. Hoc ille cō-
ſiderās reſpōdit abbati. Pat̄ ne timeatis: quia ci-
to moriar vt mihi reuelatum eſt. Cui abbas dixit.
Cur vis tunc intrare ſtatum noſtrū? Rn̄dit. vt eēꝫ
ſecurior in bona ſocietate propt̄ tranſitū ꝑiculoſū
pauēſcēs latrones infernales. Ps. lv. Ipſi obſerua
būt. i. inſidiabunt̄ calcaneo ei9. i. infirme vite. Ideo
neceſſariū ē bonoꝝ cōſortium. de quo Tulli9. Cū
illis cōuerſare q̄ poſſent te meliorē facere. Legitur
nāq̄ȝ in vitaſpatrū. Sicut ſurculus inſitus arbori
ſic homo i bona ſocietate. q2 trahit ad ſe virtutē ⁊
imutat totam naturā arboris. Et hoc placet deo. ſ.
meliorari a bona ſocietate. de quo Chryſo. Nihil
adeo gratū ſicut viuere ad cōmunē vtilitatē. Et ſi
cut bona ſocietas multa bona adducit. ſic mala ſo
cietas ad multa mala ꝑducit. Dicit nanq̄ȝ Chryſo.
Nil tam nociuū ſicut cōſortium maloꝝ. De q̄ po
eta. De cōſorte mala fit mens tua ſepi9 egra. Ideo
Iſido. in ſyno. Melius ē hr̄e maloꝝ odiū ꝙ̄ ꝯſor-
tium. Ideo ſcribit̄ Nume. xvj. Recedite a taberna
culis impioꝝ. nolite tāgere ea que ad eos ꝑtinēt. i.
nolite cōicare malignis eoꝝ opib9. Prouer. j. Si
te lactauerit pctōres ne acq̄eſcas eis. pedes ei eoꝝ
ad maluꝫ currūt. Sꝫ a ꝯſortio bonoꝝ non eſt rece
dendū. q2 ſi thomas in cōſortio apoſtoloꝝ ꝑman-
ſiſſet xp̄m vidiſſet: ⁊ tādiu in infidelitate nō ꝑman
ſiſſet. ¶ Tertio h̄ nomē thomas īterp̄tat̄ abyſ-
ſus. q2 nimis ꝓfunde ⁊ p̄ſumptuoſe voluit ſcruta-
ri reſurrectionē xp̄i quam pie debuit credere. ⁊ ꝓ
pter illam p̄ſumptionē non apparuit ſibi xp̄s vſq̄ȝ
ad octauā reſurrectōis. Et non affuit thomas cuꝫ
p̄mo xp̄us diſcipulis apparuit in exēplū ꝙ p̄ſum
ptio non dꝫ adeſſe ſi nobis xp̄s ꝑ grām dꝫ appare
re. Spūalr̄ p̄mo homo nō dꝫ p̄ſumere de miſcdīa
dei. Vn̄ Eccli. v. Ne adijcias pctm̄ pctō. nec dicas
miſeratio dei magna eſt: multitudinis pctōꝝ me-
orum miſerebit̄. Miſericordia em̄ ⁊ ira cito ab il-
lo proximāt: ⁊ in pctōres reſpicit ira illius. quia di
cit ps. cxj. Miſericors ⁊ miſerator ⁊ iuſtus domi-
nus. ¶ Primo miſericors ponit. ſ. ad ſuſcipi-
endum penitētē. Poſt hoc ſubdit: iuſtus. ſ. ad pu
nīēduꝫ delinquētem. Ideo Eccli. v. Ne tardes cō
uerti ad dominū deum tuuꝫ. ne differas de die in
diē. ſubito em̄ veniet ira illius: ⁊ in tēpore vindicte
diſꝑdet te. Secūdo non d̄ fortitudine. quia ſcribit̄
j. Reg. ij. Non in fortitudine ſua roborabit̄ vir. Et
Iudith. vj. Preſumētes de ſe ⁊ de ſua virtute glo
riantes humilias. Nūquid lucifer fortiſſim9: ſam
ſon robuſtiſſim9 ⁊ ceciderūt: quia de ſeipſis p̄ſum-
ſerunt? Ideo Eccl. xxxvij. O p̄ſumptio nequiſſima
vn̄ creata es? quaſi di. quid habes de te boni? Ideo
Galat. vj. Si quis exiſtimat ſe aliq̄d eſſe cū nihil
ſit: ipſe ſe ſeducit. Et Roma. j. Euanuerunt in cogi
tatōibus ſuis. ¶ Tertio non p̄ſumas de bona ſoci
etate ꝙ ꝓpt̄ea es ſecurus ꝙ cuꝫ veris religioſis ha
bitas. Naꝫ iudas fuit vnus de duodecim: ⁊ tamē
ſaluator dixit de eo Ioh. vj. Nonne duodecim ele
gi ⁊ vnus veſtrum ē diabolus? Simil̄r Nicola9 fu
it vnus de ſeptē diaconibus: ⁊ primus in hereſim
cecidit ⁊ dixit ſimplicē fornicationē non eē pctm̄.
Simil̄r Eſau filius Iſaac ⁊ frat̄ Jacob electi: ⁊ ta-
mē fuit reprobat9 a domino: iuxta illud Malach. j.
Jacob dilexi: eſau aūt odio habui. Et ſic thomas
fuit vnus de duodecim Math. xxiiij. Erunt duo
in lecto vno. i. in vna ſocietate contēplatiua. ⁊ vn9
aſſumetur ⁊ alter relinquet̄. Quarto non p̄ſumas
de loci dignitate. Nā lucifer in celo peccauit. adā
i paradiſo: ⁊ thomas in t̄ra hier̄lm: ⁊ in domo dn̄i-
ce cene ⁊ glorioſe domice reſurrectōis diſcredidit.
Ideo ſcribitur i canone. xl. diſt. Non loca aut ordi-
nes creatori noſtro nos ꝓximos faciūt: ſꝫ nos aut
merita bōa cōiūgūt: aut mala diſiūgūt. Repiūtur
em̄ qui die noctuq̄ȝ in eccl̄ia iacēt: ꝑ hoc tamē me-
liores nō exiſtūt. quia dic̄ Grego. ⁊ habet̄ in cano-
ne. xl. diſt. q̄libet. Quelibet occulta loca ſine grā i-
fuſa animā ſaluare nō pn̄t. Ratio Chryſ. quia lo-
cus non ſanctificat hominē: ſꝫ homo locum. Pro
pter qd̄ inquit Bern̄. in li. de floribus. Non hiero-
ſolymis fuiſſe: ſꝫ hieroſolymis bn̄ vixiſſe laudan-
dum eſt. ¶ Quinto non p̄ſumas te ſecuruꝫ de ſci-
entie ⁊ intelligentie claritate. Nam Salomon ſa-
piētiſſimus ⁊ Dauid eximius peccauerūt: ⁊ mul-
ti ſunt qui de ſalute Salomonis deſperant. ſic ſan
ctus thomas diſcipul9 ſummi magiſtri Ieſu xp̄i:
⁊ tamē ꝑmiſſus ē dubitare d̄ articulo fidei. ſ. reſur-
rectōis xp̄i. Ergo nō ē p̄ſumēdū d̄ ſcia. j. Coꝝ. viij.
Scia inflat: charitas edificat. Ideo Iſid. iiij. d̄ ſum.
bo. c. j. Meli9 ē ſtudiū viuēdi bn̄ ꝙ̄ multa ſciēdi. q2
ſeru9 ſciēs volūtatē dn̄i ⁊ nō faciēs: vapulabit plaḡ
multis Luc. xij. Eo ꝙ ſcribit̄ Ia. iiij. Bonū ſciēti et
nō faciēti pctm̄ ē illi. ¶ Sexto nō p̄ſumas te ſecu-
rum ex feruida volūtate. de quo Ber. ad Eugeni-
um papam. Noli nimis credere affectui tuo. nihil
bonū fixum quod non negligētia ⁊ tēpore abole-
ſcat. Sic fuit thomas prius ita feruidus in volun-
tate ꝙ dixit Iohan. xj. Eamus ⁊ moriamur cū eo
Et Petrus qui cum feruore ⁊ vera intētione do-
mino dixit Math. xxvj. Paratus ſum tecum mo
ri ⁊ in carcerem ire. ⁊ poſtea negauit cuꝫ. Credo ꝙ
princeps apoſtolorū permiſſus eſt ita faciliter ne-
gare: vt nos erudiamur in nos nō confidere: ſed
totum deo committere. ¶ Septimo non preſu-
mas te ſecurum ex maxima domini familiaritate

eo ꝙ nimia familiaritas aliquādo ꝯtēptum parit.
Et multi dulciſſime deū guſtātes: ac diuino illumi-
nati lumīe lapſi ſunt. de q̄ apoſtol⁹ Hebre. vj. Gu
ſtauerūt donuꝫ celeſte ⁊ participes facti ſunt ſpūſ.
ſancti: guſtauerūt nihilomin⁹ bonum dei verbuꝫ.
virtuteſq̄ſeculi vēturi ⁊ ꝓlapſi ſunt ⁊c. Vt legitur
ī vitaſpatrū ꝙ quidā frat̄ in heremo ꝑuenit ad tan
tam ꝑfectionē ꝙ angeli loq̄bātur ei: ⁊ portabāt ei
ſingulis diebus vnū album panem: ponētes ſuꝑ
eius mēſam quo veſceret̄. Factum ē diabolo inſti
gante vt aſcenderēt cogitatōes libidinoſe in corde
eius quibus a ꝑncipio non reſtitit: ſ; in eis delecta
tus venit hora ꝙ ad mēſam vadēs inuenit panē pol
lutum. Iterū alijs diebus cogitatōibus malis oc
cupat⁹ ꝑuenit ad cōſenſum ⁊ non aduertit. Hora
nona volēs prandē inuenit panē quaſi a porcis cor
roſum ⁊ valde maculatū. Tunc ī ſe reuerſus medi
tatus eſt. Tamē nullum brutum ē in cella tua. Sꝫ
heu brutales cogitatōes: delectatōes ⁊ ꝯſenſus fu
erunt cauſe illius ⁊ incepit flere. attamē inq̄ſtū fle
uit ⁊ penituit iſta gr̄a prior in dulcedine panis nū
q̄ rediit. Vñ Greg. xxix. moral. Sepe quē tēpta-
tio nō ſuꝑauit ſecuritas ſtrauit. ¶ Octauo nō ꝑſu
mas ex meritoꝝ multiplicitate. Bern. Nō ſunt ta
lia merita ꝓpt̄ q̄ dat̄ vita eterna niſi ex dei gr̄a: ſalteꝫ
de cōdigno. Nam ſicut nō ſunt cōdigne paſſiones
hui⁹ tēporis ad futurā gloriā. ſic nec ſunt cōdigne
opatōes. ¶ Sꝫ di. quid faciem⁹: ociabimur?
Reſpōdet Bern. nō. ſ; merita hr̄e cures ⁊ in miſeri
cordia dei nō deſpes. q: hoc ē totum meritū hoīs
ſi ſpem in deo ponis: bona tua deo tribue: mala ti
bi. quāto tibi vilior: tāto corā deo maior. Vñ Caſ-
ſiodo. ſuꝑ ps. lxxij. Nil ſecuri⁹ ē ꝙ totū illi cōmit
timus q̄ oia ꝓfutura nouit ꝑſtare ſuis cultoribus.
Idcirco dies apparitiōis gr̄e dei ē cognitio ꝓprie
vilitatis q̄ ꝓni ſumus ad lapſuꝫ: ⁊ de nullo bono
putemus nos ſecuri: ⁊ humiliem⁹ aīas noſtras co
ram deo. q: deus ſuꝑbis reſiſtit: humilib⁹ autem
dat grām ⁊ non ꝑſumptuoſis. ¶ Quarto tho-
mas interꝑtat̄ dubius: hoc ē didimus. ⁊ ſic dubie
tas etiā non dꝫ adeſſe in aduētu gr̄e Iaco. j. Si q̄s
indiget poſtulet a deo ī fide nil heſitans. Dicit eñ
Bern. tractās illud Joſue. j. Omnē locuꝫ quē cal-
cauerit pes veſter: veſter erit: exponit dicens. Quā-
tum pedē fiducie in dn̄m poſueris: tantuꝫ obtine-
bis ⁊ poſſidebis. q: fides magna meret̄ magna. Er
go thomas. i. dubietas non dꝫ adeē apparitōi gra
tie dei.

¶ Sermo xvj. ¶ Ad idē.

Dominus meus et deus meus.

Dominus meus et de-
us meus. Scribit Joh. xx. ⁊ legit̄ ad ho
norē ſcti thome ī feſto hodierno. Vide-
mus ꝙ alit̄ reſpiciūt ī ſpeculū homīes magni ⁊ ſe
nes itelligētes ⁊ alr̄ pueri. q: magni ita ſe ſpeculāt̄
ꝙ ſufficit eis vidē ꝓpriā formā in ſpeclo. Sꝫ pueri
volūt ipm ſpeculū frāgē ⁊ aliqñ tāgē. ⁊ dū frāgit̄ ī
duas ꝑtes vidētur due imagīes. duꝫ autē itegrū ē
ſpeculū: videt̄ tm̄ ſpēs vni⁹ imaginis. Spūalr̄. per
ſpeclm̄ itelligit̄ xp̄s. nā ſicut ī ſpeculo ſunt duo. vi
delicꝫ plūbū ⁊ vitrū. ſic in xp̄o hūanitas ⁊ diuitas
nā plūbū cauſat reflectionē. ⁊ ſic hūanitas viſionē
Baruch. iij. In terris viſus ē ⁊ cū hoīb⁹ ꝯuerſat⁹ ē
Plumbū eñ cū ī fornace ponit̄ cū argēto. plūbū
ꝯſumit̄ argētū vo manet. Sic hūanitas ī cruc̄ for
nace poſita fuit ⁊ obijt diuinitate ꝑmanente illeſa.
Hoc ſpeculū xp̄s habuit puruꝫ vitrū. i. deitatē. de
quo Salomon Sap. vij. Cādor ē lucis eterne ⁊ ſpe-
culū ſine macula. Hoc ſpeculū ſufficiebat apoſto
lis vidē: ⁊ vidētes gauiſi ſunt. Sꝫ btō thome tanq̄
puero nō ſufficiebat vidē: niſi palparet. Sꝫ ſic ſpe
culo itegro manēte reſultat vna ſpēs. ſic xp̄o inte-
gro manēte ī vita apparuit imago hūanitat̄. ſ; fra
cto ꝑ mortē ī paſſiōe apparuerūt due imagīes. ſ. di
uinitatis: ⁊ hūanitatis. de quo ſaluator Johā. viij.
Cum exaltaueritis filium hoīs tunc cognoſcet̄
q: ego ſum. ſ. deus ⁊ homo. Sic cognouit thomas
quādo ſpeculū erat fractum duas imagines. i. du-
as naturas in xp̄o. ſ. diuinitatis ⁊ hūanitatis: dicēs.
Domin⁹ meus ⁊ deus meus. ¶ In ſumma euāge
lij duo innuūtur. Primo dubitatio thome ꝑmiſſi
ua: ibi. thomas non erat cum eis. Secūdo appa-
ritio xp̄i reitratiua: ibi. poſt dies octo iteruꝫ erāt di
ſcipuli cōgregati. De ꝑmo dic̄. In illo tēpore. ſ. in
die paſche thomas non erat cum eis quādo venit
Jeſus. quia ſingularit̄ abijt in locuꝫ ſpālē. ¶ R
¶ Nota ſingularitas ē duplex. ſ. bona: ⁊ mala. Bo
na qñ aliquis ſeꝑatur ab his q̄ male viuūt: hoc eſt
laudādum ⁊ docet̄ in canōe. xlv. diſt. Recedite im
mundū nolite tangē. quia q̄ tetigerit picē inq̄nabi
tur ab ea. Eccli. xiij. Sic qui cōuerſatur malis ⁊ i-
mūdis hominibus. de quo ps. xvij. Cum ſancto ſan
ctus eris: ⁊ cum ꝑuerſo ꝑuerteris. Vñ Prouerb.
j. Si te lactauerint peccatores: ne acquieſcas eis.
Poeta. De ꝯſorte malo fit mens tua ſepius egra.
Hoc cōſiderantes dei ſancti vt Anton⁹ ⁊ alij reli
querūt ꝯuerſationē mūdi ⁊ intrauerūt heremuꝫ ⁊
edificauerūt mōaſteria. ſicut adhuc nō decet clau-
ſtrales intrare munduꝫ. vt habet̄ in canone. xvj. q.
j. Si cupis eē monachus quid facis in vrbib⁹. Sꝫ
eis ē conſulēdum ſicut angel⁹ ꝯſuluit Loth Geñ.
xviij. dicēs. Surge ne peas in ciuitate ſceleris hu-
ius. ſ. mundi. Nam totus mūdus in maligno po-
ſitus ē. j. Johā. v. Idcirco ſignāter malorum ꝯſor-
tia ſunt declinā da: iuxta illud Nume. xvj. Recedi
te a tabernaculis impioꝝ. nolite tangē q̄ ad eos ꝑ-
tinēt: ne inoluami pctis eoꝝ. Et illa ſingularitas ē
bona. Iſido. in ſyno. Melius ē hr̄e maloruꝫ odiū
q̄ conſortiū. Talis fuit Pſal̄. dicēs ps. xxv. Odiui
eccl̄iam malignātium: ⁊ cum impijs non ſedebo.
Alia ē ſingularitas mala: cum homo nō ꝯſuat cō
ſuetudinē bonoꝝ cum quibus habitat. Vñ in ca-
none. xlj. diſt. Quiſq̄s excedit metus ꝯſuetudinis
bonoruꝫ int̄ quos viuit: ſuꝑſtitioſus ē vl̄ hypocri-
ta. quia dic̄ Auguſti. ⁊ habet̄ in cañ. xj. diſt. In his
his reb⁹ d̄ qb⁹ nil certi ſtatuit diuia ſcriptura: mos
ppl̄i dei ⁊ ꝯſuetudo ꝓ lege ē ſuāda. Et ſicut ꝑuari
catores legū diuiaꝝ: ita ꝯtēptores cōſuetudinū ec-
cleſiaꝝ ſunt coercēdi. Similr̄ ſingularitas itelligē
tie ſcripture mala ē: vt habetur in cano. xxiiij. q. iij
in fi. vbi dicitur. Quicūq̄ ſcripturam ſacram alit̄
intelligit q̄ ſpiritusſanctus flagitat: licꝫ ab eccleſia
non recedat: tamē heretic⁹ appellari poteſt. Ideo
hortatur nos apl̄us ad Hebre. xiij. Doctrinis va

rīſs ⁊ pegrinis nolite abduci. Eo ꝙ dicit Innocē.
papa ⁊ habet̃ i canõe diſt.xj.qs neſciat. Ab oib⁹ dꝫ
obſuari qđ ſctã romana obſuat eccl'ia.qꝛ ſm ſctm̃
Tho.in ſcđa ſcđe.q.ix. Maximã autoritatē hꝫ ec-
cleſia q̃ ab oib⁹ ē imitãda. Quia q̃ eccl'iaꝫ nõ audi-
erit:ſit ſicut ethnic⁹ ⁊ publican⁹. Cui alludit Gre.
dicēs. Peccatũ paganitatis icurrit q̃ eccl'ie ſctē p
iobedietiã ꝯdicit. Propt̃ qđ ſcribit̃ i canõe.xxiiij.
q.j.c.rogamus. Aliud ꝙ romana iubet eccl'ia nec
ſentire:nec pmittit̃ dicere. Iđo collaudat pſal.vni
tatē:dicēs ps.cxxxij. Ecce ꝙ bonũ ⁊ ꝙ iocũdũ ha-
bitare frēs in vnũ. Pro q̃ q̃dē vnitate rogauit xp̄s
Jo.xvij. Rogo pr̃ vt vnũ ſint ſicut ego ⁊ tu vnũ ſu
mus. Et ab hac vnitate ſepauit ſe Thomas.nõ cre
dēs reſurrectionē.cui cũ alij diſcipl'i dixerint. Vi-
dim⁹ dñm:rñdit. Niſi videro i manib⁹ eius fixurã
clauoꝝ:⁊ mittã digitũ meũ in locũ clauoꝝ:⁊ mit-
tam manũ meã in latus eius non credam. Aug⁹.
Illa dubitatio pmiſſa ē xp̄ē nos.qꝛ de⁹ ē adeo bo-
nus ꝙ nullũ malũ pmittit qn bonũ ex eo elicē ve-
lit. ¶ Nã licꝫ dubitatio i ſe fuit mala:tñ bonuꝫ
venit ex ea.qꝛ nr̃e fidei firmitas. De q̃ Gre.i ome.
hodierna. Plus valet nobis thome icredulitas ꝙ
marie magdalene repētina fidelitas.qꝛ dũ ille pal
pãdo ad fidē reducit̃:nr̃a mens oi dubitatõe poſt-
poſita i fide ſolidat̃. Nã ſic diſpēſatiue voluit ma-
trē ſuã deſpõſare:vt ſpõſus eēt teſtis virginitatis.
ſic diſcipulũ dubitare pmiſit:vt eēt teſtis vere re-
ſurrectõis. Erubeſcãt igit̃ veſani q̃ btm̃ thomã mi
norē alijs apl'is putãt eo ꝙ dubitauit:cũ tñ ei⁹ diu-
turna dubitatio nr̃e fidei fuit cõfirmatio. Idcirco
i hoc alijs fuit pfectioꝛ:in q̃ nob̃ vtilioꝛ. ¶ De quo
legit̃ exẽplũ đ q̃dã ſimplici ruſtico q̃ i die apl'oꝝ ve
nit ad eccl'iaꝫ volēs ſibi ſorte eligē apl'm iux̃ doctri
nã Celeſtini pape i ſmõe:vbi dic̃. Vnuſqſqꝫ fide-
liũ aliquē apl'oꝝ ſorte eligat cui⁹ laudib⁹ iugit̃ def
uiat ⁊ itēdat. Et cũ cartule fuiſſēt ei appoſite:rapu
it cartulã cũ noie ſcti thome. Qđ cũ a pſbro vidi-
ciſſꝫ,piecit cartulã cũ idigtõe:dicēs. Nolo hũc du
bitãtē hr̃e ſꝫ vnũ đ digniorib⁹. Cũqꝫ cartã eãdē ſcđo
⁊ tertio mõ ſũpſiſſꝫ:ait. Si aliũ hr̃e nõ poſſũ nec il
li ſuire volo. Pleban⁹ autē xp̄ē laici ſimplicitatē
diſſimulãs:ait. Vade hier'lm ibi iuenies potiorē.
qđ ⁊ ruſtic⁹ ,pmiſit. Cõtigit poſt pũ tps quoſdaꝫ
de parochia illuc ſe trãſferre.qđ ille audiēs diſpo
ſuit ſe:rogãs vxorē ,p licētia:⁊ cũ illis ,pfect⁹ ē. Cũ-
qꝫ i mari laborarēt nauigãdo vētũ validũ obuiã ha
buerũt:ita vt iã pene đ vita deſparēt: inocauert̃ di
uinũ auxiliũ:⁊ ſortes mittēt c⁹ eēt culpa ꝙ i mari
,pijceret̃:⁊ cecidit ſors ſup ruſticũ p̃dictũ. At illi li
gauert̃ eũ ſup aſſerē ⁊ i mare ,piecerũt.⁊ ſtati trãqͥl
litas ē ſecuta. Nocte igit̃ venit ſctũs thomas ad il
lũ dicēs. Velles illũ venerari q̃ te libaret ⁊ hier'lm
duceret: Cui ille. O ꝙ libēter. Stati ille manu ac-
cipiēs euꝫ ⁊ ad terrã pducēs:⁊ cũ eo ãbulãs ⁊ pue
niēs ad quãdã villã dixit. Mane ciuitatē igredē ⁊
iuenies qđ deſideras. Et ſic ab eo receſſit:nec ſibi
indicauit quis eēt. Ille mane intrauit ciuitatē,hie
ruſalē:⁊ gauiſus ſacrificiuꝫ offerebat. Tranſactis
autē duabus hebdomadis venerũt ſocij eius:⁊ i-
ueniētes eum gauiſi ſunt:⁊ cauſam hui⁹ rei pqui-
runt. Audiētes deuꝫ glorificauerũt. In vigilia au

tem paſche ſocij alij ſe p̃parauerũt vt iter arripe-
rent:ſꝫ ille noluit:⁊ p diē feſtum paſche pmanſit.
quo completo ſocios ſuos inſequit̃ feſtinãs vt cũ
eis domuꝫ vaderet. Cum autēꝫ circa veſpam cur-
rendo fere defeciſſet:vidit a tergo vnum in alba ve
ſte equitantē qui eum pie ſalutauit:⁊ quo vadit re
quirit. Cui ille. Ad ſocios meos curro. Et ille. Lõ
ge inquit ſunt:ſꝫ veni ducam te ad ſocios tuos. Et
ille audacter porrexit manum equitãti ſedens re-
tro ſup equũ dixit ad illum. Eya mi domie vellem
libēter nomē veſtrum ſcire:vt de bñficijs poſſem
grates referre. Cui ille. Expecta quouſqꝫ veniem⁹
ad notos tuos:quia ſero eſt:⁊ poſtea ſcies qs ego
ſum. Cũqꝫ breuē viam iuiſſent dixit ei. Deſcende ⁊
vade ad villam adiacentē ⁊ iuenies tuos notos:⁊
accipe cedulam illam:⁊ in illa nomē meũ inuenī-
es. Deſcēdit laicus ille noie Pichuldus:cepit ire
ad pueros paſcētes agnos. Videntes ipm̃ agno-
ſcunt ⁊ occurrũt venienti ⁊ ſuſcipiũt. Ille autē ad-
mirans ait. O boni pueri:quis vos vltra mare du
xit:credebat ſe adhuc vltra mare. Ad quem pueri
Nos in villa noſtra ſumus ⁊ vltra mare nunqꝫ ve
nimus. Currũt pueri ⁊ nũciant vxori aduētuꝫ ei⁹.
Sꝫ illa p̃ indignatõe nec eum ſuſcipe voluit nec ei
occurrere:putans eũ hieruſalē nunqꝫ veniſſe. Alij
ſibi occurrũt ⁊ ſuſcipiũt euꝫ:⁊ querũt vbi amicos
illorum reliquiſſet. Refert omnia illa q̃ facta ſunt:
ſꝫ non eſt q̃ credit. Producit ille cedulã ⁊ dat ple-
bano:rogat eum ſibi nomē denotare. Viſa cedu-
la plebanus:agnouit illam eſſe cedulaꝫ quam tri-
na vice de altari reiecit: Et ait plebanus. Ecce quē
tu in altari ,p apoſtolo renuiſti:ipe eſt qui tecuꝫ fe
cit miſericordiã. Qđ ille audiēs dixit. Sanct⁹ tho-
mas digniſſimus ē omnũ ſanctorum:ſua limina
deo coopante ſum aditurus. Licētia ab vxore po-
ſtulata vadit ad ſanctum thomã. Et illo iam rede-
unte i via ad patriã:ſui ſocij pegrini a p̃mo puenẽ
unt:qui teſtimoniuꝫ de omnibus q̃ ruſticus dixit
phibēt.⁊ quõ in hieroſolymis i vigilia paſche euꝫ
reliquiſſent. Mirantur omnes de his q̃ facta ſunt
Et cum ſic referrēt venit ille laicus:⁊ ab omnib⁹
ei occurritur:⁊ reuerēter ab eis ſucipitur. Et exin-
de celebritas ſancti thome p totã prouinciã eandē
i magna veneratõe habetur. Et hoc ꝙtum ad pri-
mũ de dubitatõe thome pmiſſiua. Itē pmiſit de-
us thomam dubitare nobis in exempluꝫ ꝙ nemo
de gratia dei debet ſe reddere ſecurum. quia dicit
Auguſtin⁹ lib. x.confeſſionũ. Nemo ſecurus de-
bet eſſe in hac vita que tota temptatio nomiatur.
nam poterit fieri de deteriori melioꝛ:⁊ ex melioꝛi
deterioꝛ Job.vij. Militia eſt vita hominis ſup ter
ram. Nam ſicut miles dum eſt in campo non ē ſe
curus donec veniat in caſtrum ſuum.⁊ ſic nec ho-
mo in preſenti vita.vt patꝫ in p̃cedenti ſermone.
¶ Dixi ſecundo ſubiũgitur apparitio chriſti reite
ratiua:cum dicitur. poſt dies octo iterum erãt di-
ſcipuli congregati ⁊ thomas cum eis:⁊ venit Je-
ſus ianuis clauſis ⁊ ſtetit in medio eorum:⁊ dixit
eis.pax vobis. ¶ Nota ex quo eſt in aduentu
⁊ nos ſcđm repñtationem eccleſie expectamus
aduentum gratie:qualis debet fieri diſpoſitio illo
rum quibus chriſtus apparebit p gr̃am: Reſpon-

dez diſpoſitio debet fieri ſm modũ ⁊ formã in euã gelio expreſſam. Primo fuit ſero ⁊ in fine diei. et ſi gnificat mortis memoriã. Et figurat Geñ. xxviij. Apparuit dñs Jacob dũ ſol occidiſſet. Spũaliter occaſus ſolis ẽ memoria mortis. Nã poſt occaſuz ſolis duo ↄmuniter accidunt tpe eſtiuali. ſ. ꝙ calor euaneſcit. ⁊ ſic calor pcti. Eccĺi. vij. Memorare no uiſſima ⁊ ieternũ nõ peccab. Vñ Augu. Nihil ſic reuocat a pctõ ſicẽ frequẽs mortꝭ meditatio. ⁊ poſt occaſuz ceſſante calore cadit ros. i. grã bñ opandi ⁊ fructificãdi in bonis opibus. de q̃ Greg. in mora. Valde ſe ſollicitat i bono ope q̃ frequẽter cogitat de extremo fine. Ergo vbi eſt deſertio mali ⁊ opa tio boni ibi adeſt grã dei. Aug. Sola grã hoies ꝑ ducunt ad bonũ. Jõ dic̃ Greg. Dei grẽ deputo ꝙ bonũ ago ⁊ malũ refuto. ¶ Scdõ fores erant clauſe. ⁊ ſignificat ſenſuũ refrenationẽ. ſ. oculorũ. auriũ ⁊ oim ſenſuũ exterioꝝ. De q̃ Jſa. xxvj. Po pule meꝰ intra i cubicula tua ⁊ claude oſtia tua ſu per te. i. tuoꝝ ſenſuũ. Rõ Hierem. ix. Mors itrat ꝑ feneſtras. i. ſenſualitates. De q̃ Grego. in moral. Mors ꝑ ſenſus itrat. iõ nõ licet intueri qḋ nõ licet ↄcupiſci. Nã ſi Eua pomũ vetitũ nõ inſpexiſſet ñ ↄcupiuiſſet. Dic̃ eñ phs. Nihil ẽ in itellectu quin p̃us fuerit i ſenſu. Claudant igit oculi. qꝛ ↄquerit Hiere. Treno. iij. dicẽs. Oculꝰ meus depdatꝰ eſt aiam meã. Aug. Impudicꝰ oculus ipudici cordiſ eſt nũciꝰ. Claudat os. qꝛ ſcribit Prouer. xiij. Qui cuſtodit os ſuũ cuſtodit aiam ſuaz. Math. xij. Ex ṽbis tuis iuſtificaberis. ⁊ ex ṽbis tuis ↄdẽnaberꝭ Dic igit cũ ps. cxl. Pone dñe cuſtodiã ori meo. ⁊ ps. xxxviij. Poſui ori meo cuſtodiã. nã Amb. i li. de offi. dic̃. Difficiliꝰ eſt noſſe tacẽ ꝙ̃ loqui. ꝓpt qḋ agathon ꝑ tres annos portauit lapidẽ in ore vt di ſceret tacẽ. aiaduertẽs qḋ dicit Poeta. Nulli ta cuiſſe nocet. nocet tñ ſepe eẽ locutũ. ¶ Itẽ no ta q̃ non ſolũ fores exteriores debẽt eſſe clauſe ſ; et iteriores. vt ſũt ſenſus cois. mẽoria. imaginatio fã taſia. ⁊ eſtimatio. q̃ dicunt ſenſus iteriores. q̃s oẽs Aug. ↄphẽdit ſb̃ imaginatõe. nã cor ẽ oſtiũ. ⁊ illud debꝫ fore clauſuz. qꝛ ſcribit Mat. xv. De corde exe unt male cogitationes. imo nõ ſolũ male cogitati ones ſ; ⁊ ↄſenſus prauoꝝ operũ. Jõ Prouer. iiij. Omni cuſtodia ſerua cor tuũ. Nã ↄſenſus habet ſe vt porta ferrea. vt figurat Actuũ. xij. Pertrãſeũtes p̃mã ⁊ ſcdãm cuſtodiã ꝑuenerũt ad portã ferream q̃ vltro apta eſt eis. Nã p̃ma porta ſi apirer nõ mt tũ noceret. ſ. cogitatio. Bern. Nulla eſt dãnatio ſi cõcupiſcis abſq; ↄſenſu. Sz ſcdã porta videlicz cõ ſenſus ſi apta ẽ in malo multũ nocet. qꝛ ſm Aug. peccatũ imputat ex ↄſenſu. etiã ſi opus vel factum nullũ ſequat. Jdcirco fuert oſtia clauſa ꝓpter me tũ iudeoꝝ. ⁊ ſic ↄſenſus cordis nr̃i debet eſſe clau ſus. ¶ Tercius oſtiariꝰ iſtius clauſure debet eſſe ti mor dñi. ille eñ nihil mali ꝑmittit itrare. Prouer. xv. In timore dñi declinat ois a malo. Eccĺi. j. Ti mor dñi expellit pctm̃. de q̃ Bern. In ṽitate cõpe ri nil ita efficax ad grãm dei ꝓmerendam conſer uandam nutriendã ſicut non alta ſapere ſ; timere. ¶ Quarto diſcipuli erant intus cõgregati. per diſcipulos intelliguntur potentie anime. ſ. me moria intellectus ⁊ volũtas hois. que non debent

eſſe vagabunde. ſed dicendo illud Jſa. xviij. Qui eſcã in loco meo. Ratio ſm Rich. quia quanto q̃s cordi ſuo vicinior. tanto deo ꝓpinquior. Et ſic de bent eſſe cõgregati in fide ſpe ⁊ charitate. Primo in fide eccĺie. quia ſcribit in cano. xxiiij. q. j. loqui mur. Extra vnitatem romane eccĺie ſpũſſanctus non dat. Scdõ in ſpe grẽ. Rom. v. Spes non con fundit. ⁊ Rom. xv. Deus ſpei repleat vos oñi gau dio. Tercio in charitate xpi. j. Chor. xvj. Oia vr̃a i charitate fiant. qꝛ charitas dei diffuſa eſt in cordi bus nr̃is per ſpiritũ ſanctuz. ad Rom. v. Et vbi eſt charitas ibi eſt ſpũſſancti gratia. Joh. xiiij. Si q̃s diligit me ad eũ veniemus. ⁊ mãſionem apud euz faciemus. Et hec eſt cõgregatio de qua loquit ſal uator Math. xviij. Vbi duo vel tres in noie meo cõgregati ſunt in medio eoꝝ ſum. Et talibus ita cõ gregatis nunciat pacem mẽtis dicens. pax vobis. Nam ſm Aug. Pax mẽtis eſt a volũtate dei nõ diuidi. ⁊ in his q̃ ſolius dei ſunt delectari. Et hͣ gra tia dat his diſcipulis. i. potẽtijs anime. ¶ Quinto ad opationẽ mentis reqͥritur exercitatio corpis. et tangit in textu cũ dicit. Infer digitũ tuũ huc et vi de manus meas. ⁊ affer manũ tuam. i. extende ad opationem. Greg. Vacue charitati non credit. ſ; q̃ opibus approbat. qꝛ charitas non eſt ocioſa ſed opat magna ſi eſt. Et hec opatio cauſat ex p̃ſentia grẽ. De quo Aug. in li. de correctione ⁊ grã. Grẽ ẽ quicq̃d bene agimus. De quo apl̃s. j. Chor. xv. di cit. Abundãtius oibus laboraui. nõ ego. ſ; grã dei mecũ. Et hec eſt fidei vera oſtẽſio. ſ. opari bona ex grã ⁊ in fide vera. De quo ſb̃dit. Noli eſſe incredu lus ſ; fidelis. i. noli hr̃e fidẽ informẽ ſ; formataz. ſ. charitate habituatam ⁊ bonis opibus decoratam Greg. Quid ꝓdeſt ꝙ fide deo iũgimur moribus vere deo diſiũgimur. Jaco. ij. Fides ſine operibuſ mortua eſt. Greg. Ille vere credit qui exercet ope rãdo q̃ credit. ⁊ ſic fides vera ẽ fundamẽtũ appari tionis grẽ. Nota iuſtificati ſumus ꝑ fidẽ in gratia qua ſtamus. qꝛ ſcribit in cano. xxiiij. q. j. Vbi non eſt fides ſana nõ poteſt eſſe iuſticia. Jõ ſb̃dit. quia vidiſti me thoma crediďiſti. bti qui nõ viderunt et crediderũt. ¶ Sz di. meruit etiã btũs thomaſ in hoc ꝙ credidit. eo ꝙ dicit Greg. in omel. Fides non habet meritum vbi ratio humana p̃bet expe rimentũ. Rñdet idem Greg. in ome. Thomas ali ud vidit aliud credidit. vidit hoiem ⁊ credidit deũ quẽ videre non poterat. ⁊ in hoc meruit. qꝛ vtrãq; naturã ↄfeſſus eſt. vnam quam vidit. ſ. humanam reliquã credidit. ſ. diuinã dicens. Dñs meus ſm humanitatẽ. ⁊ deus meus ſm diuinitatem ¶ Sed di. tamen ſcribit Lu. x. Beati oculi q̃ vident que vos videtis. hic aũt dicit. Beati qui non vide runt ⁊ crediderũt. Rñdet ꝙ viſio eſt duplex. cor poralis ⁊ ſpũalis. ibi Lucas loquit de viſiõe ſpũa li. hic vero Johes de viſione corpali. ¶ Medicus q̃dam peritiſſimus ⁊ valde deuotus nomie Tho mas in ciuitate metenſiũ fuit. qui ſm conſuetudi nem eccĺie beatũ Thomam apoſtoluz ſibi elegit. quẽ in maxima deuotione habens ferũẽtiſſime ho norabat. Et quotienſcunq; ſe de cura alicuis infir mi intromiſit premittere ſolebat iſta. Dñs meus ⁊ deus meus ſanet te. Cũ aũt dux quidã lotaringie

valde potẽs grauiter īfirmaret᷑. ⁊ etiā dolore ocu-
loꝝ ⁊ dentiū valde torqueret᷑ ꝓ p̄dicto phiſico ho
norabiles nūcios dirigẽs vt ad eū veniret inſtant᷑
rogabat. Quibꝰ ille rñdit. ite ego veniā ⁊ dñs meꝰ
⁊ deus meꝰ curabit eū. Illi aūt abierūt. Cūq; phiſi
cus morā faceret ⁊ medicinā ꝯponẽt dux p̄ ipatiē
tia ⁊ dolore clamare cepit. O qñ veniet ille diabo-
lus. Statimq; ſathan formā ⁊ habituꝫ illꝰ phiſici
aſſumẽs ad ducem intrauit. Cui dux ait. quare ita
diu tardaſti venire. at ille. Ecce p̄ſto ſum volens ti
bi libẽter facẽ qđ oibus me īuocātibꝰ ⁊ deſiderāti-
bus facio. Cui dux. O bone phiſice ſi fidelr̄ egerꝭ et
me ab egritudine liberaberis honores reportabis
Cui rñdit. Fidẽ quam oibus ſuo tibi ſuabo. His
dictis phiſicꝰ ille fantaſticus manibꝰ ſuis oculos
apiens ducis. q̄s dux p̄ dolore apire non potuit. et
puluerẽ quẽdā maledictū quē in ore habuit expu-
ens in oculos ducis ſufflādo iniecit. Qui ꝓtinus
de ſuis ſedibꝰ miſabilit᷑ ꝓruperūt. Cūq; p̄nceps i
eſtimabili tormẽto cruciaret᷑ ⁊ validiſſime ⁊ horra
bilit᷑ clamaret. demō tanq; medicus pixidẽ quā in
manu tenebat ſupra pectus eiꝰ cū ingẽti fortitudie
ꝓiecit. Sicq; aiam eius ex corpe eiꝰ excuſſit. ſicq;
euanuit. Ad cuius clamorẽ tota curia ⁊ familia cū
ſtrepitu palaciū igredit᷑. ⁊ p̄ncipẽ mortuū reperiē
tes luctus ienarrabilis orit᷑. ⁊ phiſicꝰ homicida ab
oibus q̄rit᷑. Et interi ille verꝰ phiſicꝰ aduenit. ⁊ cū
tanti luctus cām inq̄ſiuiſſet ſtati ſine oi audẽtia cō
p̄hendit᷑. ⁊ plagis ⁊ iiurijs maximis ⁊ cōtumelijs
afficit᷑ ⁊ vinctus ꝯpedibꝰ in carcerẽ ꝓijcit᷑ donec ci
ues delibarẽt qua morte eū p̄derẽt. Cū aūt demo-
nes aiam ducis ad regionẽ tenebraꝝ traherẽt ⁊ ad
q̄ndā puteū ꝓfundiſſimū de q̄ fetor ſulphureꝰ exi
bat veniſſent. q̄ ere buliẽti plenus erat. ⁊ in eo ani
mā miſerā iā p̄cipitare vellent. venerunt angeli vt
eū liberarẽt. Quibꝰ demō ille q̄ eū in forma medi-
ci necauerat. dixit. Nil iuris in aia hac habebitꝭ. in
multꝭ em̄ malꝭ iuẽta ē. Inſup me iuocauit ⁊ ad eū
veni ⁊ fidẽ quā oibus ſuo ſuaui ei. Cui angeli. fal
ſa ſunt q̄ loq̄ris. q̄uis em̄ pre ipatiētia ⁊ dolore h̄
dixit. tñ intẽtionẽ te inuocādi nūq; habuit. Cū aūt
angeli ⁊ demones talia ⁊ ſilīa adinuicẽ dicerẽt mu
tuo litigādo. btūs apl's Thomas cū ingẽti luce ap
paruit ⁊ oẽs in fugā ꝯuertit. Solus ille malignus
medicꝰ ſtetit ⁊ audact᷑ cuꝫ apl'o diſputauit. Apl'us
v̄o ſurſum reſpexit ⁊ ecce tonitruꝰ cū fragore hor-
ribili improbū illuꝫ demonẽ tā valide p̄cuſſit. ac ſi
oẽs mōtes huius mūdi ꝯquaſſarent᷑. ſicq; in bara
trū putei corruens ad ima deſcẽdit. Tunc ſanctus
Thomas dixit. q2 ceterꝭ fugiẽtibus tu ſtare p̄ſum
pſiſti. iō nunc ⁊ in eternū torq̄beris. ⁊ meis fidelibus
de me p̄ſumentibus de cetero nocere non valebis
Cū iubẽte apl'o aia ad corpus redijt. ⁊ q̄ circa horā
primā mortuus fuit. circa horā nonā cūctis videti
bus ⁊ ammirātibꝰ. imo p̄ gaudio flẽtibus reuixit.
Et q̄lit᷑ eū btūs thomas p̄ merita phiſici q̄ in carce
re tenebat᷑ eū de iferno liberaſſet per ordinẽ enarra
uit. Preterea beatus thomas ſuo thome in angu-
ſtia exiſtenti apparuit. et triſte caput eius blando
tactu permulcens eumq; cōſolans dixit. Cum cō-
fuſione es introductus. cū honore exibis. ſicq; diſ
paruit. Cum ergo adduci phiſicus vocaret᷑. ⁊ cum
adeſſet dux manū eius oſculabat᷑ ⁊ de eius iniuria
multū triſtabat᷑. Tunc medicus dixit. deꝰ meus et
dñs meus ſanet te. Statimq; ita ſanus factus eſt
in toto corpe vt in eo nec veſtigium egritudinis re
maneret. Tunc oms̄ qui aderāt deo grās egerunt.
⁊ apl'm preconijs extulerūt. Dux v̄o predictus ad
honorẽ dei ⁊ beati thome apl'i nobiliſſimū clauſtꝝ
conſtruxit. in quo thomas medicus p̄mus abbas
factus eſt. qui in bonis opibus deo ſeruiens ⁊ bea
to thome migrauit ad dñm.

¶ Sequit᷑ hiſtoria Vdonis epiſcopi ſaxonie q̄li
ter ⁊ quō ſibi ſucceſſit in epiſcopatu ſuo. S

Anno domini noningẽ
gentesimo. xl. Ottone tercio imperante.
et apō partinopolim. id eſt magdeburg
in ſaxonia cōtigit factū terribile nimis inauditum
a ſeculis. Qđ factū ſic ſtilo veraci referam vt om-
nibus innoteſcat quantū malū ſit in ſtatu prelatio
nis turpiter viuere. ⁊ patrimoniū xp̄i. res ſcꝫ eccle-
ſie iniuſte diſtrahere. ⁊ ſcandaloꝝ fetoribus ſubdi
tos corrumpe. ⁊ moniales deo dicatas auſu teme-
rario violare. In p̄dicta igit᷑ vrbe erat ſcolaris qui
dam noie Vdo. qui liberalibus ſtudijs inſudabat
qui cū eſſet inertis ingenij. ⁊ nihil oino ꝓficere po
terat q̄ſtūcunq; etiā mgr̄i verberibꝰ torquebatur.
Quadam vice poſt enormes plagas ſcolas exiẽs
⁊ eccl'iam maiorẽ ad honorẽ ſancti Mauricij ⁊ ſo
cioꝝ eius magnifice fabricatā introiuit. ibiq; cum
ingenti deuotione ſe ꝓſternẽs ⁊ regine celi clemẽ
tiā ⁊ bti Mauricij patrocinium ꝓ illuminatiōe ſui
ingenij iplorauit. Ac ſic in p̄ce poſitus aliquātulū
obdormiuit. Cui ꝓtinus mater miſericordie appa
rẽs dixit. Audiui orationẽ tuā ⁊ vidi afflictionem
tuā. ⁊ ecce non ſolū ſcientie munus tibi tribuo. im
mo etiā poſt mortẽ archiep̄i qui nunc p̄eſt eccl'iaꝫ
p̄ncipis mei mauricij tue fidelitati ꝯmendo. quaꝫ
ſi bene rexeris p̄miū grande ꝯſequeris. ⁊ ſi male. i
aia ⁊ corpe morieris. His dictis virgo diſparuit ⁊
iuuenis ſcolas ſolito repetiuit. Cūq; ad loquendū
aperuiſſet os cepit omnes diſputādo cōcludere. et
in omni ſcientia peritiſſimus apparere. Stupebāt
aūt omnes qui eum audiebant dicẽtes. Unde hu
ic tanta eſt inſpirata ſcientia. Nonne iſte eſt Vdo
qui heri mactabat᷑ vt beſtia. ⁊ ecce hodie ꝓbat᷑ phi
lozophus. Poſt bienniū archiep̄us morit᷑ magde
burg ⁊ Vdo a cunctis electus archiep̄s efficitur.
Confirmatus ergo ⁊ pallio decoratus aliq̄ntuluꝫ
diu bene vixit. Et quia honores mutāt mores ce-
pit ꝓceſſu tempis ꝯſiliū matris dei negligere. ⁊ ꝓ
prie ſalutis immemor eſſe ⁊ voluptatibus deſerui
re. ⁊ dilapidare eccl'ie facultates. Et non ſolum ſe-
culares feminas. ſ3 etiā velatas violare. Inſup qđ
deterius eſt ad omniū flagicioꝝ genera habenas
laxare. Sicq; facta eius eſt vita oibus odioſa om-
nibus deteſtanda. Proch pudor cum multa anno
rum curricula memoratus epiſcopꝰ aerẽ mundū-
q; totū ſuis ſceleribꝰ corrupiſſet. ⁊ quadam nocte
quandā nigraꝝ monialiū abbatiſſam de regali ce
nobio quod tunc oſtirholtz. nunc vero vallis lilio
rum dicit᷑ ciſtercienſ. ſecum in lecto haberet. audi-
uit vocem in hec verba terribiliter intonantẽ. Fac